

291.

Rozporządzenie Wykonawcze Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 22 marca 1921 roku

o czasie pracy w zakładach handlowych, do ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu. (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 № 2 poz. 7).

Na mocy art. 19 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 № 2 poz. 7) zarządza się co następuje:

I. Zakres działania.

- § 1. Rozporządzenie niniejsze obejmuje następujące zakłady:
- a) Sklepy, stragany oraz wszelkie inne miejsca zawodowej sprzedaży towarów;
  - b) Zakłady fotograficzne, fryzjerskie oraz kalotechniczne (do zabiegów kalotechnicznych, masażu i t. p.);
  - c) Kantory pralni, farbiarni i przedsiębiorstw przewozowych, prywatne biura pośrednictwa pracy, lombardy, sale licytacyjne, antykwaryjaty, sklepy, salony i wystawy ze sprzedażą dzieł sztuki, starożytności i t. d. o charakterze przedsiębiorstw handlowych, zakłady pogrzebowe i t. p.
- § 2. Przepisom niniejszego rozporządzenia nie podlegają:
- a) Apteki;
  - b) Jadłodajnie;
  - c) Wszelkiego rodzaju wystawy o charakterze artystycznym lub kulturalnym;
  - d) Sprzedaż dokonywana wyłącznie na cele społeczne, o ile przy niej nie są zatrudnieni pracownicy na podstawie umowy najmu pracy.

II. Czas pracy.

§ 3. W myśl ustawy z dn. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. Ust. 1920 r. № 2, poz. 7) pracownicy zakładów, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, nie mogą być zatrudniani dłużej niż 8 godzin na dobę, w sobotę zaś dłużej niż 6 godzin na dobę, a ogólny czas pracy nie może przekraczać 46 godzin na tydzień.

Pracownicy zatrudniani w sobotę przez 8 godzin na dobę, zgodnie z przepisami art. 9-go ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, mają otrzymać wzamian jeden dzień wolny od pracy po upływie miesiąca lub dwa tygodnie po upływie roku, tak, aby czas ich pracy nie przekraczał przeciętnie 46 godzin na tydzień. Za czas wolny od pracy w myśl powyższego przepisu należy się pracownikom zwykłe wynagrodzenie; tego czasu, wolnego od pracy, nie wlicza się do urlopu, przysługującego pracownikom na podstawie umowy, zwyczajów miejscowych lub ustawy.

III. Przerwa w pracy.

§ 4. Najdalej po każdym 6-ciu godzinach pracy pracownikom zakładów, wyszczególnionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, winna być zapewniona conajmniej jednogodzinna przerwa, w czasie której zakład winien być zamknięty.

Przerwa winna być ustalona między 12 i 16 godziną.

§ 5. Otwarte miejsca sprzedaży na targowiskach, oraz ze względu na naturę pracy, zakłady fotograficzne, w myśl przepisów art. 17-go ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, mogą być czynne przez 8 godzin bez przerwy; w takim razie jednak pracownicy mają otrzymać możliwość spożycia posiłku podczas godzin pracy.

Zakłady fryzjerskie mogą być czynne bez przerwy, a pracownicy tych zakładów korzystają z przerwy nie jednocześnie, lecz kolejno, z zachowaniem obowiązujących norm czasu pracy.

IV. Czas sprzedaży towarów i otwarcia zakładów.

§ 6. Zgodnie z art. 2 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, czas sprzedaży towarów i otwarcia zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, z wyjątkiem zakładów fryzjerskich, nie może przekraczać ustalonych w tej ustawie norm czasu pracy, bez względu na to, czy są w nich zatrudniani pracownicy.

§ 7. Sklepy, kioski i budki, w których sprzedaje się wyłącznie do spożycia na miejscu wodę sodową, wody mineralne, napoje chłodzące, słodycze i owoce, mogą być otwarte w czasie od 1 kwietnia do 1 października w tych samych godzinach co jadalnie.

§ 8. Sprzedaż towarów w sklepach, połączonych z jadalniami lub z innymi przedsiębiorstwami, niepodlegającymi niniejszemu rozporządzeniu, winna się dokonywać tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów tej samej gałęzi handlu.

§ 9. Kupujący, którzy znajdują się w miejscu sprzedaży towarów lub w sklepie w chwili zamykania, mogą być jeszcze obsłużeni.

§ 10. Godziny otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, winny być ustalone w granicach od godziny 5 do godziny 21.

§ 11. W Wielką Sobotę i w wigilię Bożego Narodzenia w zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, praca może trwać najdłużej do godziny 18.

§ 12. Godziny otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, oraz godziny przerwy, określą jednolicie dla poszczególnych miejscowości (powiat, miasto, osada, gmina, wieś) i dla każdego rodzaju zakładów, po wysłuchaniu stron zainteresowanych, powiatowe władze samorządowe, a w miastach, wyłączonych ze związku powiatowego — rady miejskie.

§ 13. Uchwały powiatowych władz samorządowych, względnie rad miejskich, w przedmiocie określania godzin otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, jak również i godzin przerwy, winny być przed ogłoszeniem przedkładane okręgowym inspektorom pracy w celu stwierdzenia ich zgodności z obowiązującymi przepisami.

V. Odpoczynek niedzielny i świąteczny.

§ 14. W myśl art. 10 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, praca w zakładach, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, jest w niedziele i święta wzbroniona, z wyjątkiem wypadków, objętych art. 11 tejże ustawy.

§ 15. Za mleczarnie i kwaciarnie, które w myśl punktu a art. 11 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu mogą być otwarte w niedziele i święta do godz. 10 rano, uważa się tylko sklepy, zajmujące się sprzedażą mleka i przetworów mlecznych lub sprzedażą kwiatów naturalnych, z wyłączeniem wszelkich innych towarów.

§ 16. W miejscach widowisk i zabaw publicznych przez cały czas ich trwania oraz w ogrodach i parkach publicznych w niedziele i święta dozwolona jest sprzedaż słodczy, owoców, kwiatów i wyrobów tytoniowych.

W niedziele i święta dozwolona jest przez cały dzień sprzedaż kwiatów przy cmentarzach, z uwzględnieniem § 19 niniejszego rozporządzenia.

W dniu 1-go listopada dozwolona jest przy cmentarzach przez cały dzień sprzedaż kwiatów, świec oraz przedmiotów, służących do ozdoby grobów, z uwzględnieniem § 19 niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Sklepy i kioski z wyłączną sprzedażą gazet i czasopism mogą być otwarte w niedziele i dni świąteczne.

§ 18. Detaliczna sprzedaż dewocjonalji, o ile nie jest połączona ze sprzedażą innych towarów, może odbywać się w niedziele i dni świąteczne.

§ 19. Pracownicy, zatrudnieni dłużej, niż przez 3 godziny, w niedziele i święta w zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, w których praca w dni te jest dozwolona, winni otrzymać w tygodniu taką samą ilość godzin wolnych od pracy.

VI. Praca w godzinach nadliczbowych.

§ 20. Przedłużenie czasu pracy w zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, dozwolone jest w wypadkach i na warunkach, wyszczególnionych w art. 6 punkt a i b ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu.

§ 21. Praca w godzinach nadliczbowych, przewidziana w poprzednim paragrafie niniejszego rozporządzenia, ma być wynagradzana conajmniej 50% dodatkiem do płacy normalnej. Za godziny nadliczbowe ponad dwie godziny dziennie oraz za pracę w godzinach nadliczbowych, przypadających na noc lub niedzielę i święta, dodatek ten ma wynosić conajmniej 100%.

§ 22. W wykazach godzin nadliczbowych, prowadzonych przez zakłady, objęte niniejszym rozporządzeniem, w myśl art. 7 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, winien być wskazany dzień, w którym odbywała się praca w godzinach nadliczbowych, rodzaj wykonywanej pracy oraz wysokość płacy za godziny nadliczbowe, zgodnie z art. 16 wymienionej ustawy.

VII. Nadzór nad wykonaniem przepisów.

§ 23. W zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, winien być wywieszony na miejscu widocznym wykaz godzin ich otwierania i zamykania oraz godzin przerwy.

§ 24. Nadzór nad wykonaniem przepisów niniejszego rozporządzenia w zakresie przestrzegania norm czasu pracy, ustalonych ustawą o czasie pracy w przemyśle i handlu, należy do organów Inspekcji Pracy.

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

J. Jankowski

Minister Przemysłu i Handlu:

S. Przanowski